

**ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE  
2020. GODINE**

**Razred ili kategorija natjecanja:** **6. razred**

**Zaporka**

--	--	--	--	--

 \_\_\_\_\_

**Broj postignutih bodova** \_\_\_\_ / 70

**Potpis članova Županijskog povjerenstva**

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_

3. \_\_\_\_\_

Mjesto i nadnevak: \_\_\_\_\_

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

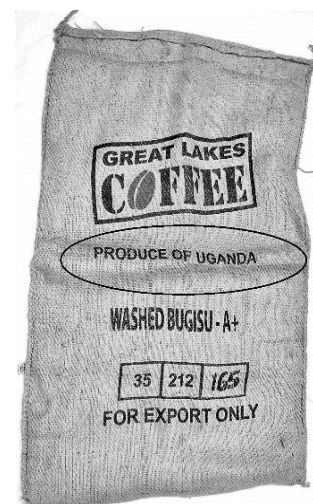
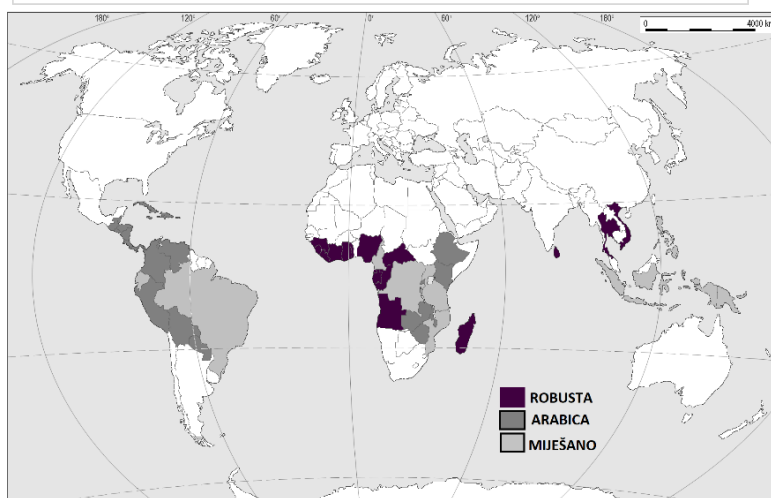
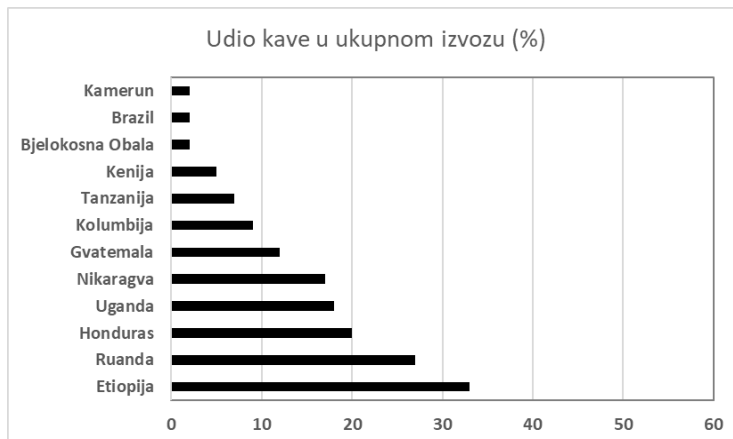
Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

**PRVIH DEVET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG TEKSTA, FOTOGRAFIJE TE DIJAGRAMA I KARTE ODABRANIH PROIZVOĐAČA KAVE S PREVLADAVAJUĆIM VRSTAMA 2018. GODINE.**

Dvije najrasprostranjenije ekonomski isplative vrste kave su robusta i arabica. Arabica se često opisuje kao kava najviše kvalitete koja ima jaču aromu i pun okus. Ova najstarija vrsta kave, koja potječe iz Etiopije, svojim zrnima zadovoljava čak 70 % svjetskih potreba za kavom. Robusta se opisuje kao oštrija i gorča kava s većim udjelom kofeina. Robusta se najviše koristi za pića jeftinije cijene i instant pića, a njen udjel u svjetskoj proizvodnji kave je oko 30 %. Robusta u najvećoj mjeri raste na nadmorskoj visini između 200 i 700 metara, dok arabica uspijeva na većim nadmorskim visinama, čak do 2000 m. Za uzgoj arabice najidealnija temperatura je između 15 °C i 20 °C . Istovremeno, robusta podnosi temperature i do 30 °C. Robusta nije otporna samo na klimatske i reljefne uvjete, nego je otpornija i na parazite. Prvi povijesni nalazi vezani za konzumaciju napitka od kave vezani su za državu Jemen. Na područjima na kojima se uzgaja kava, njezina konzumacija je relativno mala. Najveći svjetski potrošači kave su Sjeverna Amerika i Europa, osobito države poput Švedske, Finske i Islanda.



3 1. Ime afričke države s dijagrama bez izlaza na more, čije je gospodarstvo najovisnije o proizvodnji kave je \_\_\_\_\_, dok je ime neafričke države s dijagrama, koja je najmanje gospodarski ovisna o proizvodnji kave \_\_\_\_\_. Oblik korištenja zemljišta kod kojega se na istom prostoru, u dužem razdoblju uzgaja samo jedna kultura obično namijenjena izvozu naziva se \_\_\_\_\_.

2 2. Kava se tradicionalno izvozi u vrećama, prikazanim na fotografiji, zapremnine 60 kg koje su izrađene od materijala kojega nazivamo \_\_\_\_\_. Kao i kava, biljka od koje dobivamo ovaj materijal, najbolje uspijeva u područjima u kojima prevladavaju \_\_\_\_\_ klime (upiši naziv klimatskog razreda).

3. Vreća kave s fotografije, na svom najkraćem putu od mjesta proizvodnje do turske luke Mersin proći će kroz važan morski prolaz čije je ime \_\_\_\_\_ te kanal prokopan 1869. godine, koji je imenovan po gradu čije je ime \_\_\_\_\_. Ime površinom najmanjeg mora kojim će na tom putu brod nakrcan prikazanim vrećama kave proći je \_\_\_\_\_.

2. U državama na obali Gvinejskog zaljeva prevladava proizvodnja vrste kave čiji je naziv \_\_\_\_\_. Na otoku uz koji protječe topla mozambička morska struja prevladava proizvodnja vrste kave čiji je naziv \_\_\_\_\_.

2. U parovima pojmova koji su podebljani i odvojeni kosom crtom, u cijelosti zaokruži one koji su točni.

S obzirom na prevladavajuću vrstu kave, veću prosječnu zaradu na tonu proizvedene kave imat će **Gana / Kolumbija**. Veći negativan učinak na okoliš imat će proizvodnja kave u **Etiopiji / Vijetnamu**. S obzirom na nadmorsku visinu, područje pogodnije za uzgoj kave vrste arabica je **zavala Konga / visoravan Dekan**. Države s najvećom potrošnjom kave nalaze se u područjima osvjetljenog dijela dana **kraćeg od 12 h / duljeg od 12 h**, u razdoblju od 23. prosinca do 19. ožujka.

1. Koju od navedenih tržišnih djelatnosti ubrajamo u sekundarni sektor? Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.  
a) berba kave      b) gnojdba kave      c) posluživanje u kavani      d) prženje kave

2. Ime najsjevernije države na kontinentima Staroga svijeta koja je na priloženoj karti označena kao značajni proizvođač kave je \_\_\_\_\_. Na priloženoj karti, niti jedna država koja se cijelim svojim teritorijem nalazi sjevernije od karakteristične paralele (usporednice) \_\_\_\_\_ (upiši vrijednost geografske širine), nije izdvojena kao značajan proizvođač kave.

2. Naziv službenog jezika površinom najveće države s karte, koja podjednako proizvodi obje vrste kave, je \_\_\_\_\_. Naziv prevladavajuće religije u državi uz koju većemo najranije poznato ispijanje napitka od kave je \_\_\_\_\_.

1. Ime poluotoka, čiji je sastavni dio i manji Malajski poluotok, na kojemu prevladava proizvodnja kave vrste robusta je \_\_\_\_\_.

**SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ POPISA SASTOJAKA ZA KUHANO VINO.**

**Sastojci za kuhano vino:**

- 1 paketić cejlonskog cimeta
- 7 klinčića s Molučkih (Začinskih) otoka
- korica jedne Jaffa naranče
- 5 - 7 žlica šećera s Velikih Antila
- 1 l vina sorte Frankovka

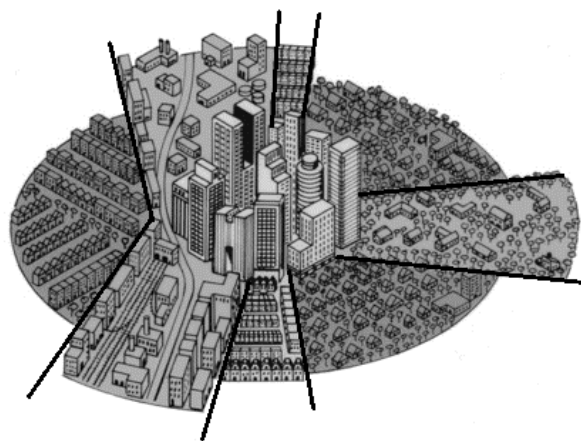
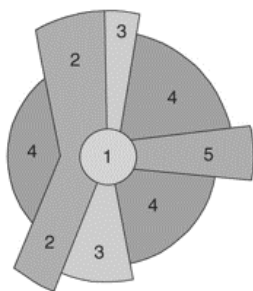
**2** 10. Biljka koja čini osnovnu sirovinu za proizvodnju šećera navedenog na popisu naziva se \_\_\_\_\_ . Šećerane u Virovitici, Osijeku i Županji kao osnovnu sirovinu koriste biljku čiji je naziv \_\_\_\_\_ .

**3** 11. Poveži srednji i desni stupac s lijevim upisivanjem pripadajućeg slova i broja na crtu ispred pojma u lijevom stupcu. Dva pojma iz srednjeg i dva pojma iz desnog stupca ne mogu se povezati.

- |                                |               |                                  |
|--------------------------------|---------------|----------------------------------|
| _____ cejlonski cimet          | A) Alžir      | 1) gomolj bogat škrobom          |
| _____ Jaffa naranča            | B) Indonezija | 2) osušena kora drveta           |
| _____ klinčić s Molučkih otoka | C) Izrael     | 3) osušeni cvjetni pupoljak      |
|                                | D) Mjanmar    | 4) osušeni list zimzelene biljke |
|                                | E) Šri Lanka  | 5) plod biljke iz roda citrusa   |

**SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ SHEMATSKOG PRIKAZA GRADA.**

**1** 12. Površinom najveći dio grada s prevladavajućom stambenom funkcijom na shematskom prikazu označen je brojem \_\_\_\_\_ .



**2** 13. Sjedište važne multinacionalne kompanije nalazi se u dijelu grada označenom brojem \_\_\_\_\_ , dok su glavne gradske prometnice koje prolaze površinom izgrađene u dijelu grada koji je na shemi označen brojem \_\_\_\_\_ .

2 14. U kojem od ponuđenih dijelova dana u tjednu je najveća koncentracija zrelog stanovništva u dijelu grada označenom brojem 1? Zaokruži slova ispred dvaju točnih odgovora.

- a) 11 h utorkom    b) 20 h srijedom    c) 13 h petkom    d) 8 h subotom    e) 15 h nedjeljom

2 15. Sektor djelatnosti kojemu je udio zaposlenih u industrijski razvijenim državama najviše rastao u 19. i početkom 20. st., najviše je zastupljen u dijelu grada označenom brojem \_\_\_\_\_. Sirotinjske četvrti na rubovima svjetskih velikih gradova nazivaju se \_\_\_\_\_.

**SLJEDEĆIH PET ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE TABLICE.**

Država	Udio ruralnog stanovništva (%)	Udio zaposlenih u primarnom sektoru (%)	Potrošnja umjetnih gnojiva (t/100 ha)
Hrvatska	40,5	7,6	13,0
Kina	41,7	18,1	33,5
Srednjoafrička Republika	63,8	85,6	0,06
Bjelokosna Obala	40,7	48,9	1,5
Republika Južna Afrika	32,6	5,6	14,9
SAD	18,4	1,7	20,4

3 16. Prema podacima u tablici, ime države s najvećim stupnjem urbanizacije je \_\_\_\_\_, dok je ime gospodarski najslabije razvijene države \_\_\_\_\_. Imena dviju država s najekstenzivnijom poljoprivrednom proizvodnjom su \_\_\_\_\_ i \_\_\_\_\_.

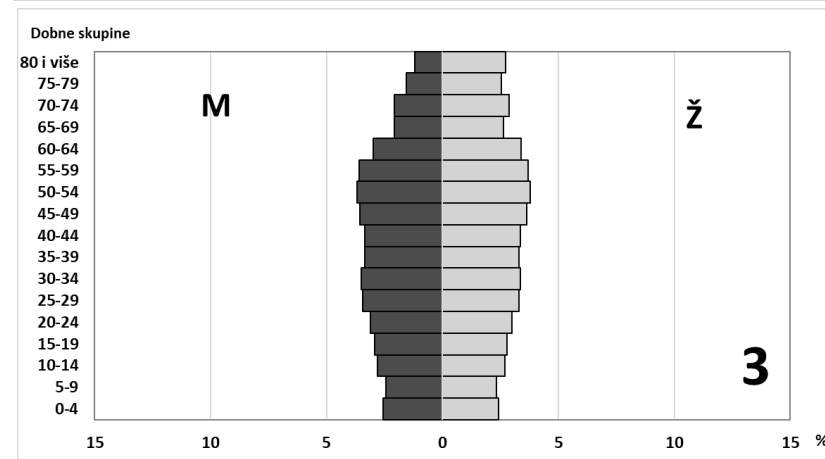
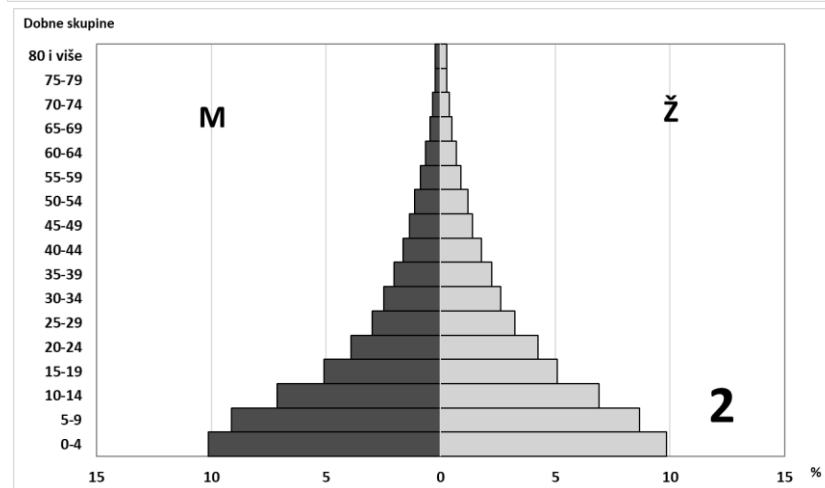
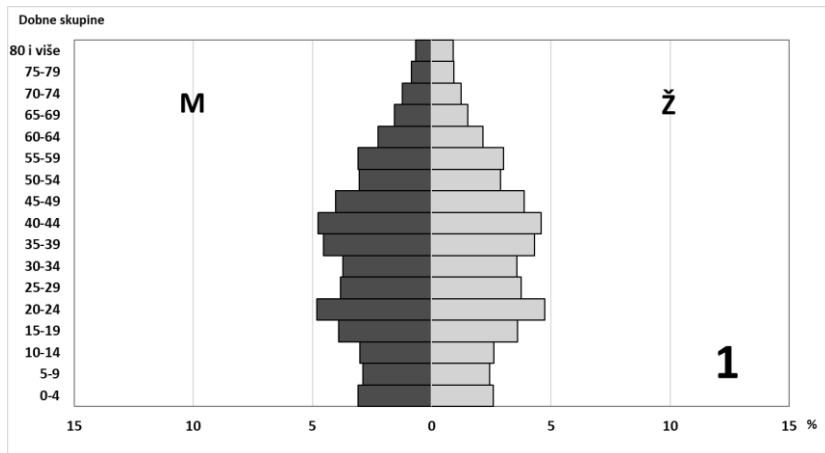
1 17. Naziv oblika poljoprivredne proizvodnje koji je usmjeren na zadovoljavanje vlastitih potreba je \_\_\_\_\_.

2 18. Ime države u kojoj se nalazi najveća pomorska luka za kontejnerski promet na svijetu je \_\_\_\_\_, dok je ime bivše francuske kolonije koja je jedan od najvećih svjetskih proizvođača kakaovca \_\_\_\_\_.

2 19. Ime turistički najrazvijenije afričke države iz tablice je \_\_\_\_\_. Uz Egipat, imena dviju država afričkog Sredozemlja s najvećim prihodima od turizma su \_\_\_\_\_ i \_\_\_\_\_.

2 20. Ime najmnogoljudnijeg grada države iz tablice, koja ima tri glavna grada, je \_\_\_\_\_. Udio ruralnog stanovništva u državi u kojoj se službeni dokumenti pišu i jezikom kojeg nazivamo afrikaans iznosi \_\_\_\_\_ %.

**SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ DIJAGRAMA DOBNO-SPOLNE STRUKTURE STANOVNIŠTVA HRVATSKE, KINE I NIGERA 2018. GODINE.**



PROSTOR ZA  
RAČUNANJE

2

21. Ime države s udjelom biološki najstarijeg stanovništva je \_\_\_\_\_, a dijagram te države označen je brojem \_\_\_\_\_. Udio najmlađe petogodišnje dobne skupine zrelog stanovništva (15 – 64 g.) iznosi jednu desetinu ukupnog stanovništva države čije je ime \_\_\_\_\_, a dijagram te države označen je brojem \_\_\_\_\_.

2 22. Prosječno najkraći životni vijek ima stanovništvo prikazano na dijagramu broj \_\_\_\_\_. Najveća razlika između udjela muškaraca i žena u Hrvatskoj vidljiva je u dobnoj skupini \_\_\_\_\_ (upiši naziv dobne skupine).

2 23. Ime države koja je do kraja 2015. godine provodila populacijsku politiku ograničavanja broja rađanja je \_\_\_\_\_. Ime države koja bi zbog stupnja ostarjelosti stanovništva trebala najviše ulagati u poticanje rađanja je \_\_\_\_\_.

1 24. Udio kojih petogodišnjih dobnih skupina će se najprije povećati u ukupnom stanovništvu gospodarski razvijene države, kao posljedica početka poticanja useljavanja (imigracije)? Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

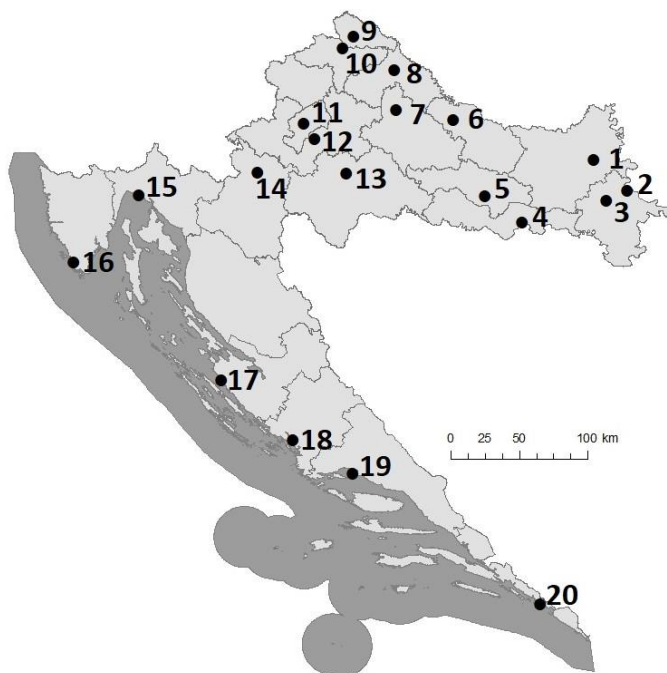
- a) 0-14 god.                      b) 20-34 god.                      c) 60-74 god.                      d) 80 i više god.

3 25. Ime otočne države, čija dobno-spolna struktura nije prikazana, u koju je u posljednjih nekoliko godina odselio velik broj stanovnika Hrvatske je \_\_\_\_\_. Smrtnost uzrokovana korona virusom, otkrivenim krajem 2019. godine, najveća je u državi čije je ime \_\_\_\_\_. Ime države u kojoj će u sljedećih pet godina najviše porasti udio stanovništva učeničke dobi je \_\_\_\_\_.

**SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ KARTE  
MAKROREGIONALNIH I REGIONALNIH CENTARA U HRVATSKOJ.**

2 26. Makroregionalni centar s najmanjim brojem stanovnika označen je brojem \_\_\_\_\_, dok je najzapadniji makroregionalni centar označen brojem \_\_\_\_\_.

2 27. Na priloženoj karti samo jedna županija ima dva regionalna centra. Ime istočnije smještenog od tih dvaju centara je \_\_\_\_\_, a ime zapadnije smještenog od tih dvaju centara je \_\_\_\_\_.



2 28. Brojem 18 označen je regionalni centar čije je ime \_\_\_\_\_, dok je ime grada označenog brojem 6 \_\_\_\_\_.

2 29. Ime regionalnog centra najbliže smještenog u odnosu na glavni grad je \_\_\_\_\_ . Ime regionalnog centra označenog brojem 5 je \_\_\_\_\_.

1 30. Ime najsjevernijeg hrvatskog regionalnog centra je \_\_\_\_\_.

**U TEKSTU KOJI OPISUJE KOLUMBOVO PUTOVANJE TRI SU POGREŠNE RIJEČI. PRONAĐI U TEKSTU POGREŠNE RIJEČI, ISPIŠI IH U PRVI STUPAC TABLICE, A UZ NJIH U DRUGI STUPAC, U ISTOM REDU, UPIŠI TOČNE RIJEČI.**

3 31. Pažljivo pročitaj tekst i riješi zadatak kao što je napisano u naputku.

Potruga za začinima još je jedan on načina na koji je hrana preoblikovala svijet - pridonijela je dočaravanju njegove veličine i otkrivanju novih svjetova. Sa sličnim motivom plovio je Bartolomeu Dias krajem četrnaestog stoljeća prema jugu Afrike i nakon izrazito teškog putovanja otkrio pomorski put oko južne Afrike prema Indiji. Prije tog otkrića Portugalci su otkrili i pretvorili u svoje kolonije otočne skupine Kanari i Madeira. Geografska otkrića tog vremena potaknula su kasnije značajne međukontinentalne migracije pa ne čudi da je portugalski danas službeni jezik u dvije južnoafričke države čija su imena Namibija i Mozambik.

NETOČNA RIJEČ	TOČNA RIJEČ



**U SLJEDEĆA TRI ZADATKA POVEŽI PAROVE UPISIVANJEM SLOVA NA CRTU ISPRED PONUĐENIH ODGOVORA. TRI CRTE MORAJU OSTATI PRAZNE.**

2	
---	--

32. Navedene klimatske tipove poveži s pripadajućim gradom.

A) umjereno topla vlažna klima

B) prašumska klima

\_\_\_\_\_ Islamabad    \_\_\_\_\_ Osaka    \_\_\_\_\_ Sapporo    \_\_\_\_\_ Singapore    \_\_\_\_\_ Teheran

2	
---	--

33. Navedene obale poveži s gradovima koji su na njima smješteni.

A) obala Arapskog mora

B) obala Bengalskog zaljeva

\_\_\_\_\_ Bangalore    \_\_\_\_\_ Chennai    \_\_\_\_\_ Kanpur    \_\_\_\_\_ Mumbai    \_\_\_\_\_ New Delhi

2	
---	--

34. Navedene rijeke poveži s odgovarajućim gradom smještenim na njihovim obalama.

A) rijeka Kongo

B) rijeka Niger

\_\_\_\_\_ Abidjan    \_\_\_\_\_ Accra    \_\_\_\_\_ Luanda    \_\_\_\_\_ Kinshasa    \_\_\_\_\_ Niamey

**U SLJEDEĆEM ZADATKU DVA SU ODGOVORA TOČNA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.**

2	
---	--

35. Koje su od navedenih pustinja nastale prevladavajućim utjecajem klimatskog čimbenika kojeg nazivamo kontinentalnost?

a) Arapska pustinja    b) Takla Makan    c) Namib    d) Gobi    e) Sahara